



Pohjois-Pohjanmaalla korkeakoulututkinnon suorittaneiden alueellinen sijoittuminen

Muuttuvan Pohjois-Pohjanmaan yhteisoppiva tietojohdaminen 2030 –hanke
Oulun yliopiston Kerttu Saalasti Instituutti, Alueellisen erinomaisuuden tutkimusryhmä
Niina Kotavaara, Ossi Kotavaara, Marton Magyar, Eija-Riitta Niinikoski

Pohjois-Pohjanmaan TE2024-hankkeen päätösseminaari
16.10.2024



Mihin Pohjois-Pohjanmaalla korkeakoulututkinnon suorittaneet sijoittuvat alueellisesti valmistumisen jälkeen?

- Tutkimuksessa seurattiin valmistuneiden asuinpaikkoja ja niiden pysyvyyttä pitkällä aikavälillä (1, 3, 5 ja 10 vuotta valmistumisesta) suhteessa suoritettuun tutkintoon ja koulutusorganisaatioon sekä valmistuneen kotikuntaan ja kansalaisuuteen
- Aineisto sisältää noin 58 800 Pohjois-Pohjanmaalla vuosina 2000-2021 suoritettua ammattikorkeakoulututkintoa ja ylempää korkeakoulututkintoa
- Tutkinnot suoritettiin Centria-ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikössä, Diakonia-ammattikorkeakoulun Oulun yksikössä, Oulun ammattikorkeakoulussa ja Oulun yliopistossa

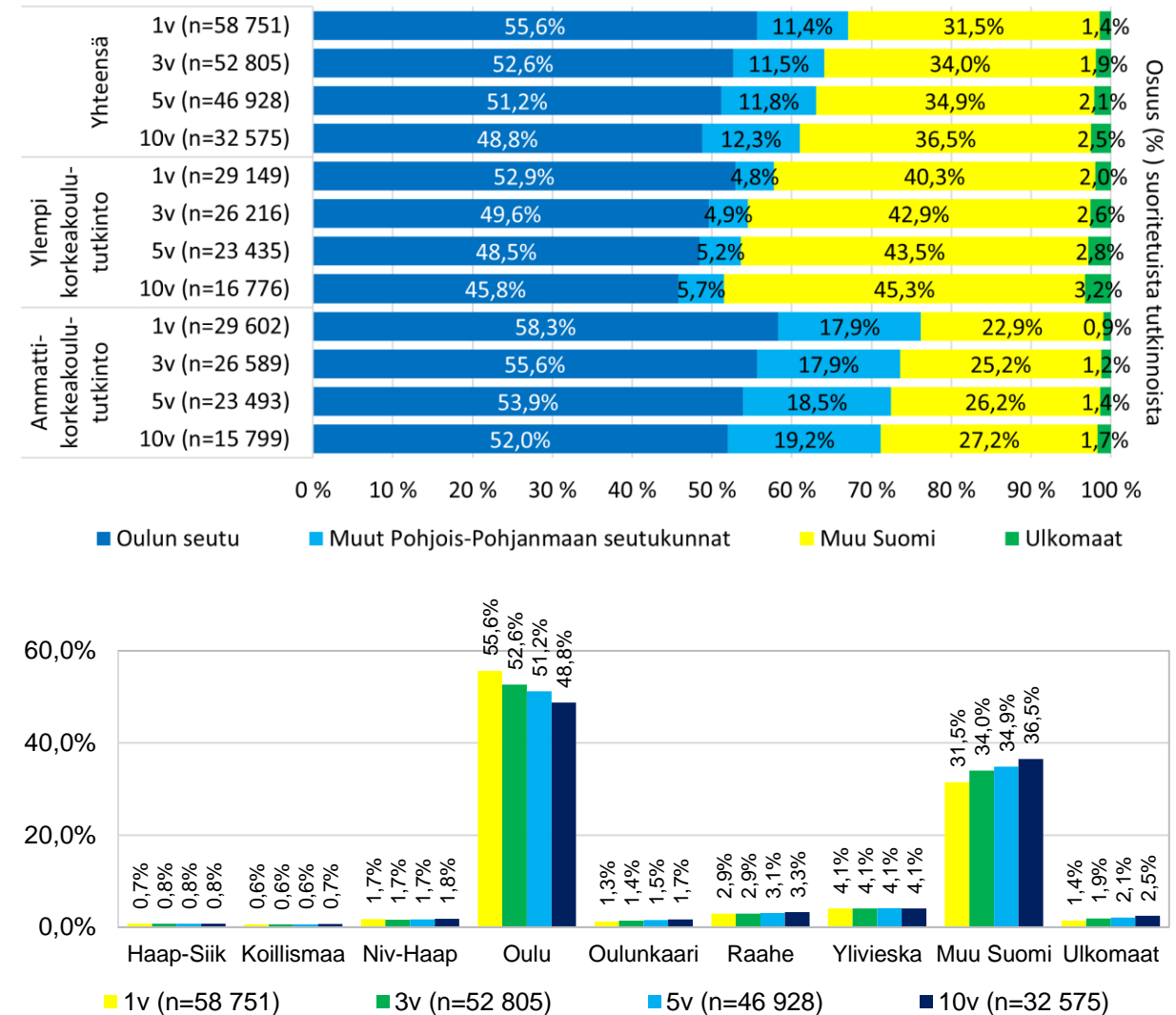




Pohjois-Pohjanmaan pitovoima on Suomen toiseksi korkein

- Yli 60 % Pohjois-Pohjanmaalla ammattikorkeakoulututkinnon tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista jäi maakuntaan – koulutusmaakuntaan jäävien osuus on Suomen toiseksi korkein Uudenmaan jälkeen (Vipunen - opetushallinnon tilastopalvelu)
- Yli puolet valmistuneista sijoittui Oulun seudulle, osuus kuitenkin pieneni valmistumisesta kuluvan ajan kasvaessa
- Noin 12 % valmistuneista sijoittui muihin Pohjois-Pohjanmaan seutukuntiin
- Ammattikorkeakouluista sijoituttiin Pohjois-Pohjanmaalle, yliopistosta laajemmalle alueelle

Pohjois-Pohjanmaalla vuosina 2000–2021 ylemmän korkeakoulututkinnon ja/tai ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneiden alueellinen sijoittuminen 1, 3, 5 ja 10 vuotta valmistumisen jälkeen



Data: Centria-ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön, Diakonia-ammattikorkeakoulun Oulun yksikön, Oulun ammattikorkeakoulun ja Oulun yliopiston tutkintorekisterit 2000-2021 sekä Digi- ja väestötietoviraston asuinhistoriarekisteri.



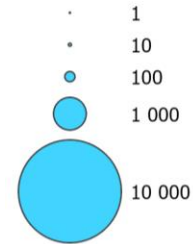
Valmistuneet valitsevat asuinpaikkansa pian valmistumisen jälkeen, myöhemmin liikkuvuus on vähäistä

- Pohjois-Pohjanmaalle jääneet pysyvät maakunnassa pitkään: 84 % Pohjois-Pohjanmaalle jääneistä asui maakunnassa edelleen 10 vuoden kuluttua valmistumisesta
- Pohjois-Pohjanmaan sisäinen liikkuvuus seutukuntien ja kuntien välillä oli vähäistä ensimmäisen valmistumisesta kuluneen vuoden jälkeen: 79 % maakuntaan jääneistä asui 10 vuoden kuluttua valmistumisesta samassa seutukunnassa ja 69 % samassa kunnassa kuin vuosi valmistumisen jälkeen
- Paluumuutot Pohjois-Pohjanmaan ulkopuolelta olivat melko vähäisiä: noin 13 % oli palannut 10 vuoden kuluttua

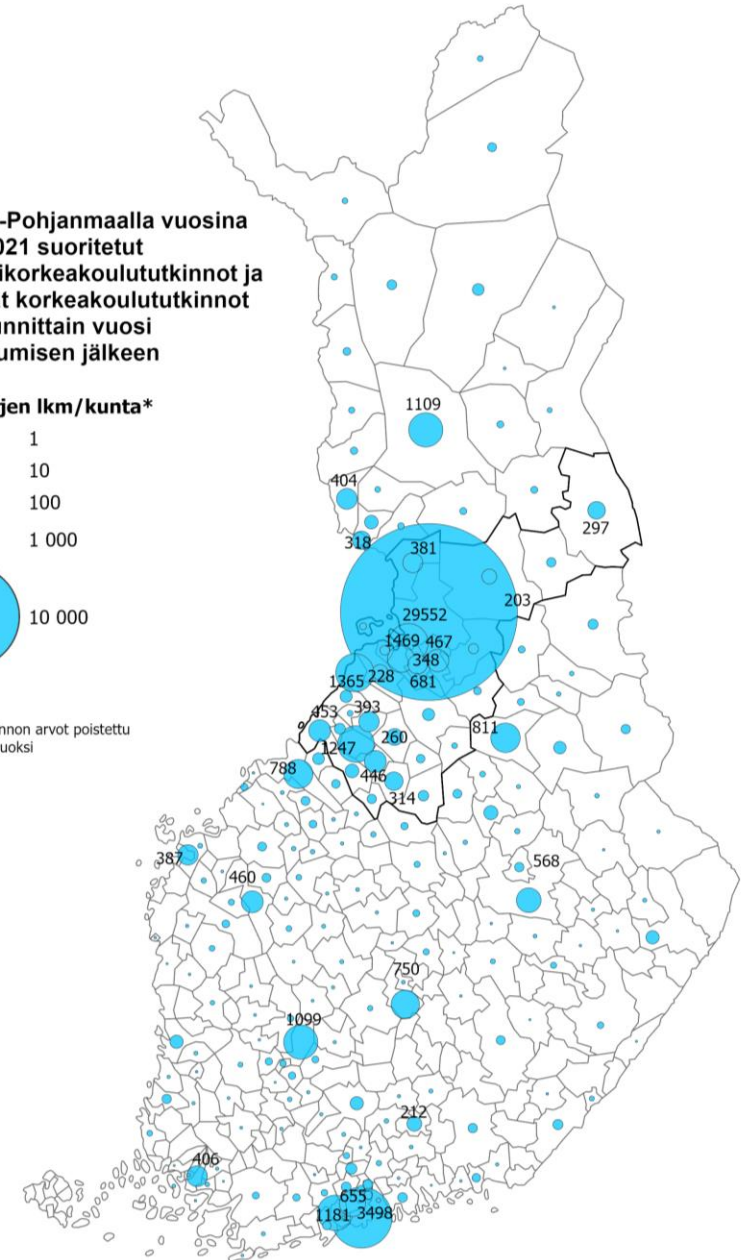
Korkeakoulutettujen houkutteluun sekä korkeakoulutettujen ja työnantajien välisten kontaktien luomiseen kannattaa panostaa jo opiskeluaikana tai viimeistään valmistumisen jälkeen

Pohjois-Pohjanmaalla vuosina 2000–2021 suoritettujen ammattikorkeakoulututkinnot ja ylempät korkeakoulututkinnot asuinkunnittain vuosi valmistumisen jälkeen

Tutkintojen lkm/kunta*



* Alle 5 tutkinnon arvot poistettu tietosuojan vuoksi



Data: Centria-ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön, Diakonia-ammattikorkeakoulun Oulun yksikön, Oulun ammattikorkeakoulun ja Oulun yliopiston tutkintorekisterit 2000-2021 sekä Digi- ja väestötietoviraston asuinhistoriarekisteri.





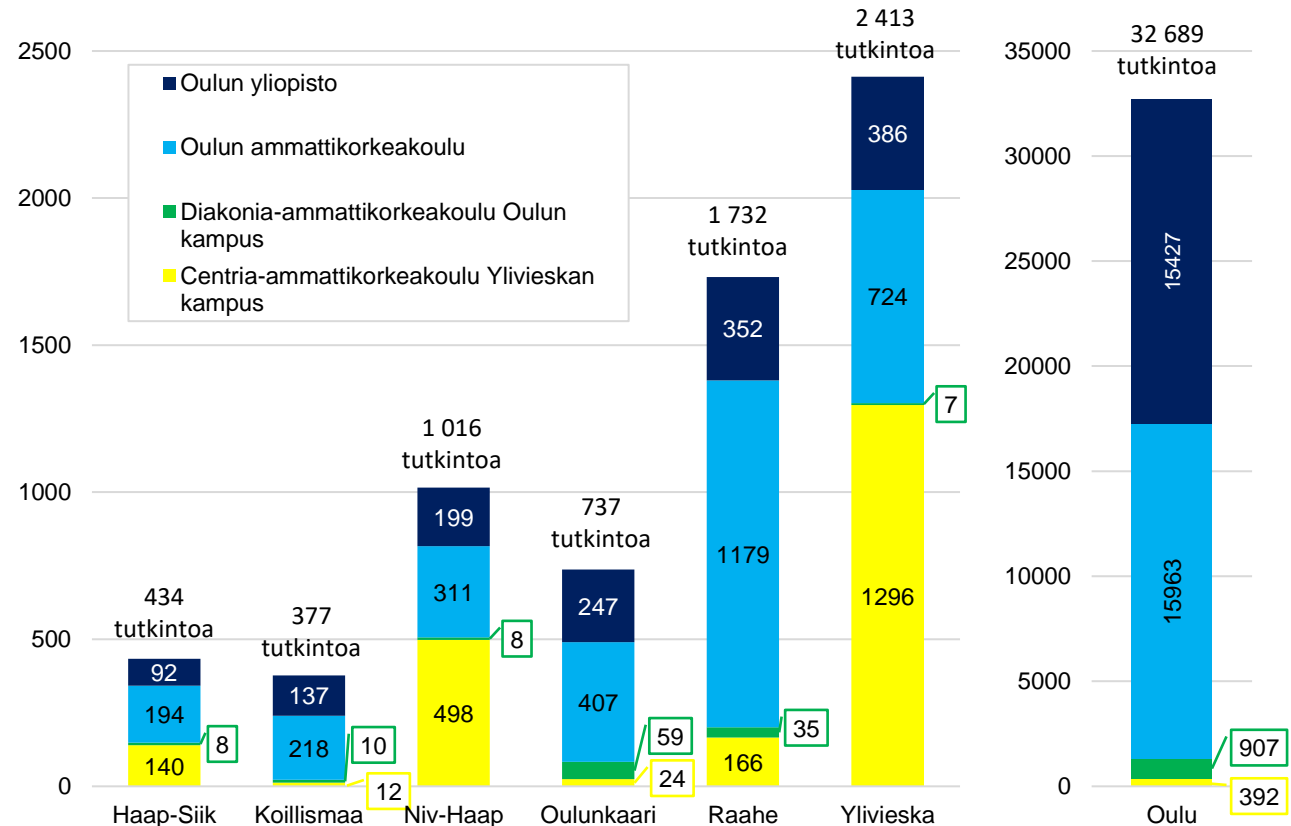
Korkeakouluilla on erilainen seudullinen vaikuttavuus

- Oulun yliopistosta valmistuneet keskittyivät maakunnan sisällä Oulun seudulle, muihin seutukuntiin sijoittui pääasiassa (80 %) amk-tutkinnon suorittaneita
- Muista korkeakouluista poiketen Centria-ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksiköstä valmistuneet sijoituivat pääasiassa Oulun seudun ulkopuolelle – vahva alueellinen vaikuttavuus maakunnan eteläosassa

Seudullisen korkeakoulutuksen mahdollisuuksia tulee vahvistaa korkeakoulutetun työvoiman saatavuuden edistämiseksi Oulun seudun ulkopuolella



Pohjois-Pohjanmaan seutukunnissa vuosi valmistumisen jälkeen asuvat Pohjois-Pohjanmaalla vuosina 2000-2021 ammattikorkeakoulututkinnon ja/tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneet korkeakouluittain



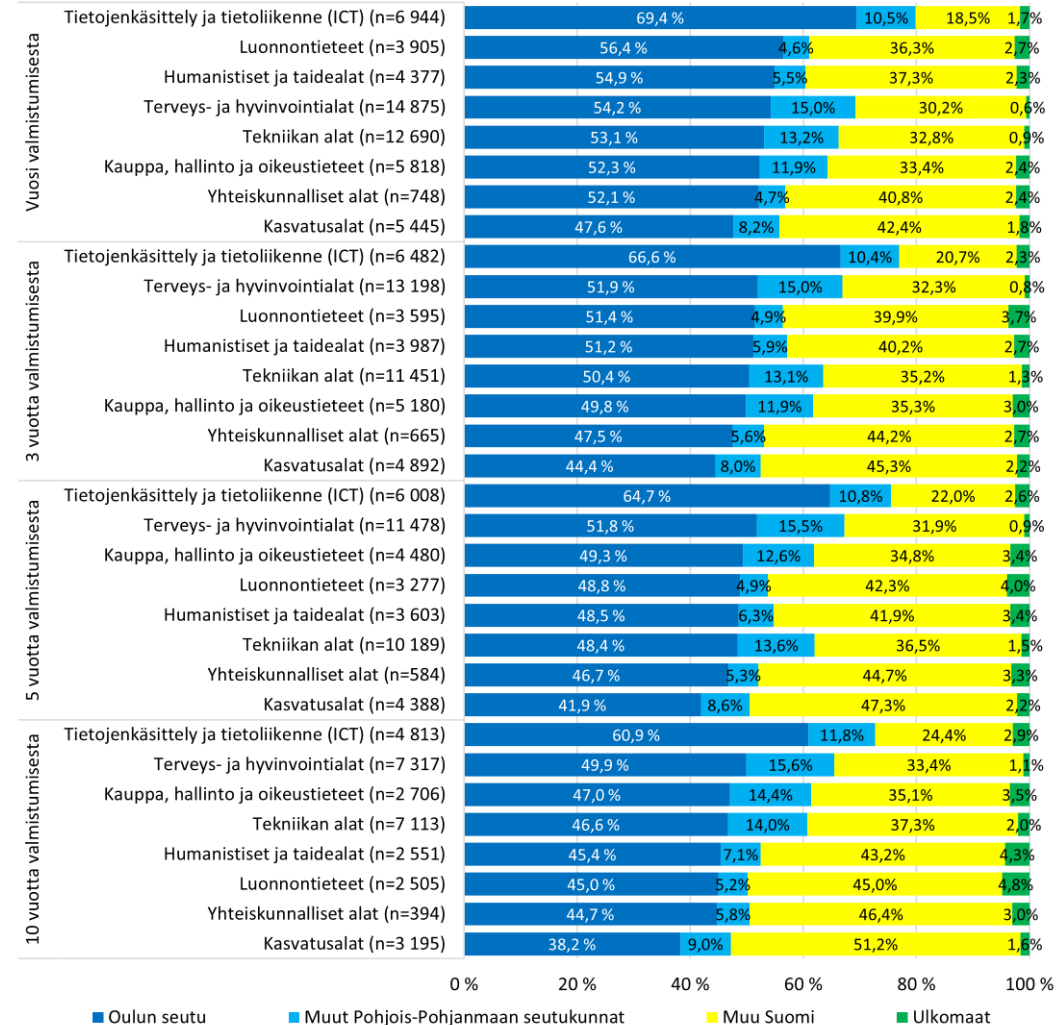
Data: Centria-ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön, Diakonia-ammattikorkeakoulun Oulun yksikön, Oulun ammattikorkeakoulun ja Oulun yliopiston tutkintorekisterit 2000-2021 sekä Digi- ja väestötietoviraston asuinhistoriarekisteri.



Valmistuneiden alueellisessa sijoittumisessa on jonkin verran koulutusalojen välisiä eroja

- Pohjois-Pohjanmaan pitovoima on korkein ICT-alalta valmistuneiden suhteen, ICT-alalta valmistuneet keskittyivät muita aloja voimakkaammin Oulun seudulle
- Määrällisesti eniten Pohjois-Pohjanmaalle jäi terveys- ja hyvinvointialoilta ja tekniikan aloilta valmistuneita: 28 % maakuntaan jääneistä oli valmistunut terveys- ja hyvinvointialoilta ja 23 % tekniikan aloilta (vrt. ICT-ala 15 %)
- Kaikkiin Pohjois-Pohjanmaan seutukuntiin sijoittui määrällisesti eniten terveys- ja hyvinvointialoilta ja tekniikan aloilta valmistuneita.
- Lisäksi Raahen ja Oulun seuduilla ICT-alalta valmistuneiden osuudet ja Nivala-Haapajärven seutukunnassa kaupan ja hallinnon alalta valmistuneiden osuus olivat verrattain suuria.

Pohjois-Pohjanmaalla vuosina 2000-2021 ammattikorkeakoulututkinnon ja/tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden alueellinen sijoittuminen valmistumisen jälkeen koulutusalan mukaan

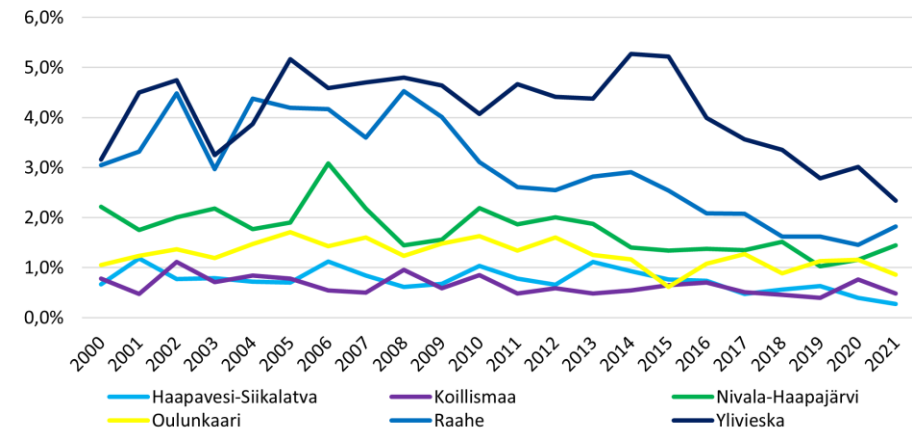
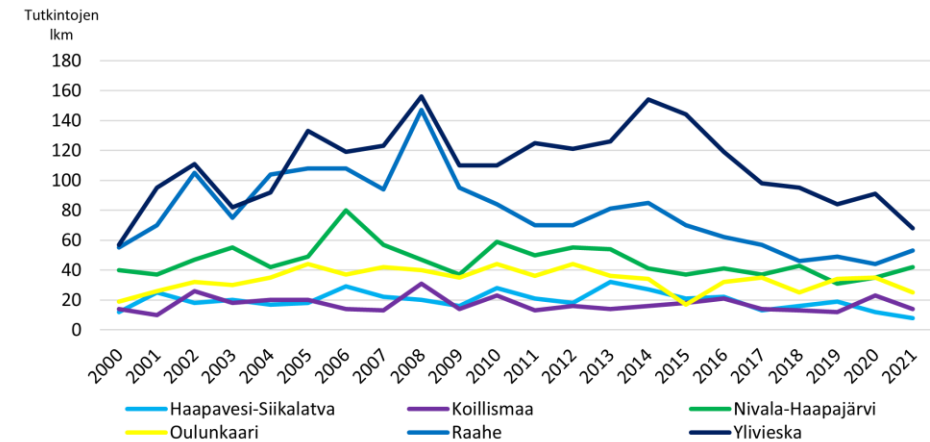
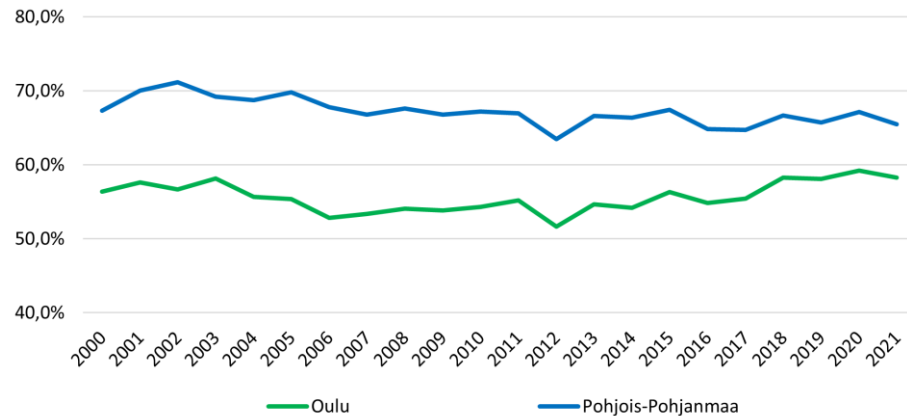
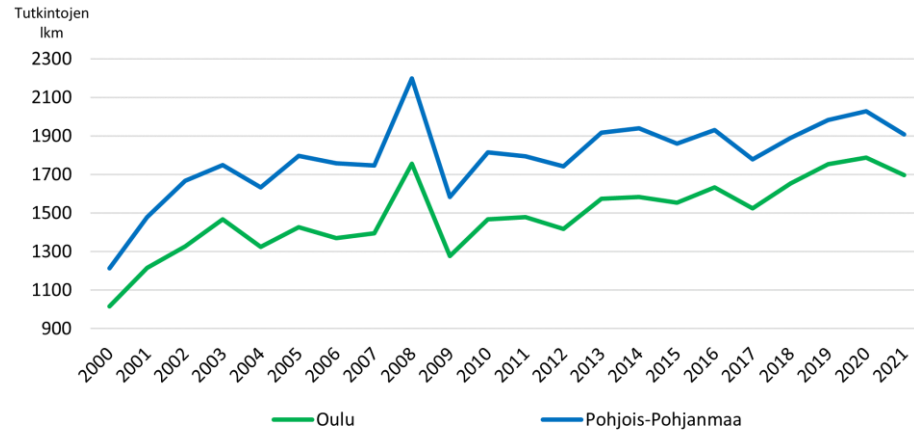


Data: Centria-ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön, Diakonia-ammattikorkeakoulun Oulun yksikön, Oulun ammattikorkeakoulun ja Oulun yliopiston tutkintorekisterit 2000-2021 sekä Digi- ja väestötietoviraston asuinhistoriarekisteri.



Pohjois-Pohjanmaalle jäävien vuosittainen määrä kasvanut tutkintomäärästä johtuen – kasvu kohdistunut Oulun seudulle

Pohjois-Pohjanmaan seutukunnissa vuosi valmistumisen jälkeen asuvien lukumäärä ja osuus kaikista Pohjois-Pohjanmaalla vuosina 2000-2021 ammattikorkeakoulututkinnon ja/tai ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneista valmistumisvuosittain



Data: Centria-ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön, Diakonia-ammattikorkeakoulun Oulun yksikön, Oulun ammattikorkeakoulun ja Oulun yliopiston tutkintorekisterit 2000-2021 sekä Digi- ja väestötietoviraston asuinhistoriarekisteri.



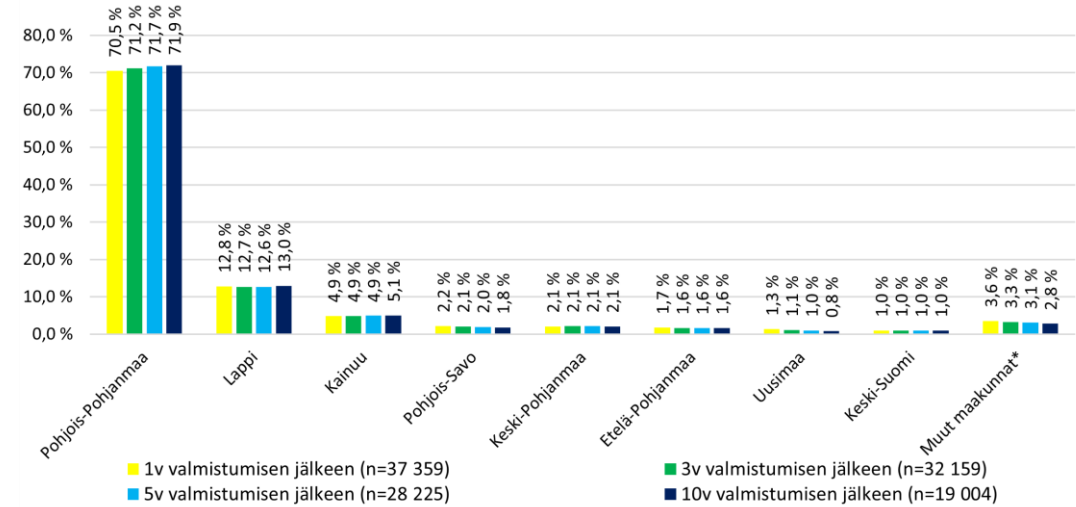
Lähes kaikki Pohjois-Pohjanmaalle jäävät ovat kotoisin Pohjois-Suomesta

- Noin 90 % Pohjois-Pohjanmaalle jääneistä on kotoisin pohjoisesta Suomesta: noin 71 % Pohjois-Pohjanmaalta ja noin 18 % Lapista ja Kainuusta yhteensä
- Pohjois-Pohjanmaalta kotoisin olevista yhteensä 82 % jäi valmistumisen jälkeen maakuntaan, muualta Suomesta kotoisin olevista 47 %

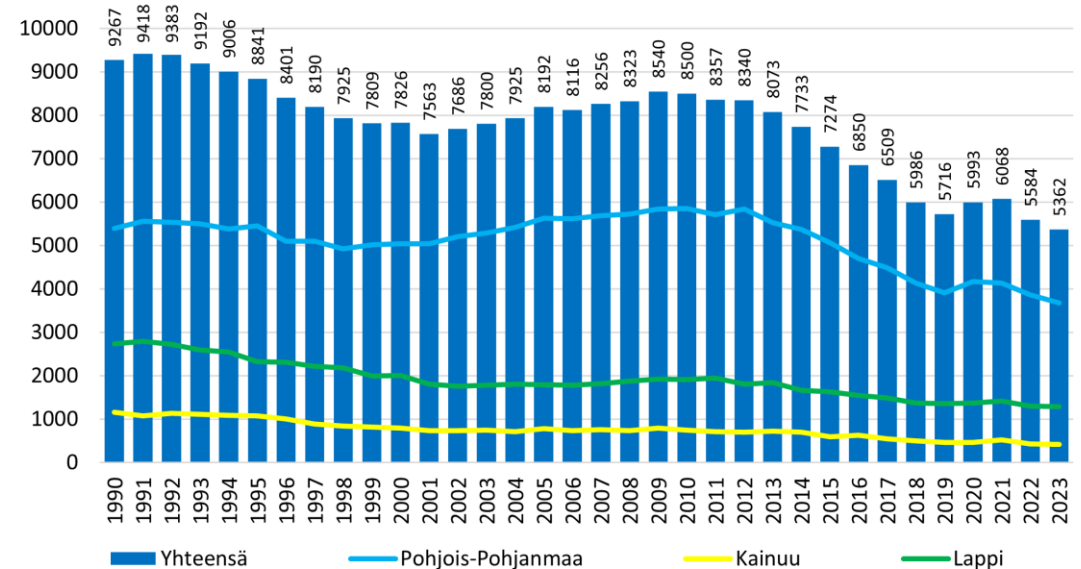
Syntyvyyden kehitys Pohjois-Pohjanmaalla ja koko Pohjois-Suomessa ja sen vaikutukset korkeakoulutetun työvoiman saatavuuteen ovat merkittävä tulevaisuuden haaste Pohjois-Pohjanmaalle: Pohjois-Pohjanmaan, Lapin ja Kainuun yhteenlaskettu syntyvyys on lähes puolittunut vuosien 1990 ja 2023 välillä



Pohjois-Pohjanmaalla valmistumisen jälkeen asuvien Pohjois-Pohjanmaalla vuosina 2000–2021 ammattikorkeakoulututkinnon ja/tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden kotimaakunta Suomessa 18-vuotiaana



Data: Centria-ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön, Diakonia-ammattikorkeakoulun Oulun yksikön, Oulun ammattikorkeakoulun ja Oulun yliopiston tutkintorekisterit 2000-2021 sekä Digi- ja väestötietoviraston asuinhistoria- ja kotikuntahistoriarekisterit. Aineisto sisältää henkilöt, joille on merkitty Digi- ja väestötietoviraston kotikuntahistoriarekisteriin kotikunta Suomessa 18-vuotiaana.



Syntyvyyden kehitys Kainuussa, Lapissa ja Pohjois-Pohjanmaalla vuosina 1990–2023. Aineisto: Tilastokeskus (2024). Syntyneet. <https://stat.fi/tilasto/synt>.



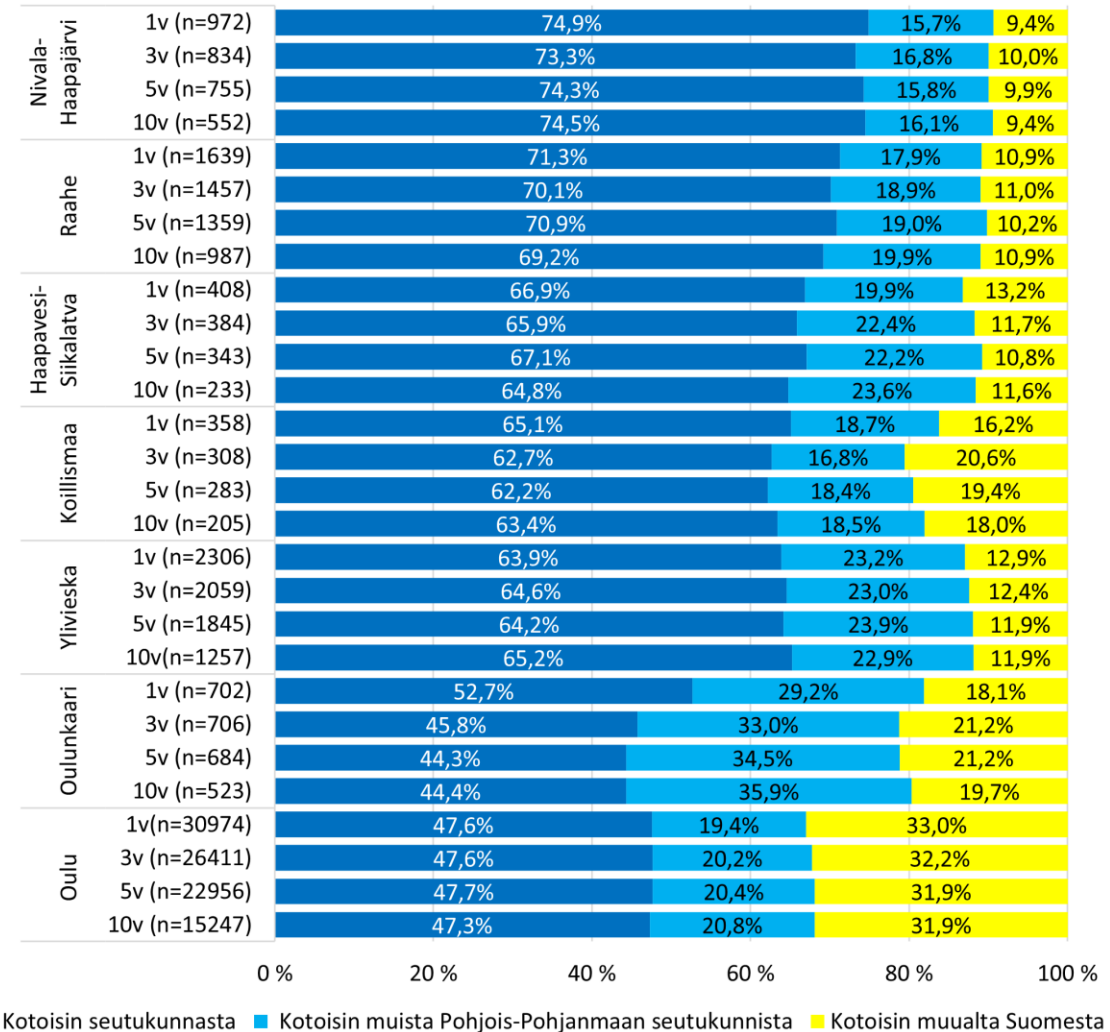
Pohjois-Pohjanmaan seutukunnat onnistuvat houkuttelemaan pääasiassa seutukunnasta kotoisin olevia

- Jokaisessa Pohjois-Pohjanmaan seutukunnassa vähintään noin puolet seutukuntaan sijoittuneista Pohjois-Pohjanmaalla korkeakoulututkinnon suorittaneista oli kotoisin samasta seutukunnasta
- Kotiseutukuntaansa valmistumisen jälkeen palaavien osuus kuitenkin vaihteli seutukuntien välillä: Haapavesi-Siikalatva 21 %, Koillismaa 17 %, Nivala-Haapajärvi 36 %, Oulu 79 %, Oulunkaari 20 %, Raahе 35 %, Ylivieska 43 %
- Pohjois-Pohjanmaan ulkopuolelta kotoisin olevat sijoituivat valmistumisen jälkeen maakunnan sisällä pääasiassa Oulun seudulle



Korkeakoulutetun työvoiman saatavuus Pohjois-Pohjanmaan seutukunnissa on tiiviisti yhteydessä seutukunnan syntyvyyden kehitykseen

Pohjois-Pohjanmaan seutukunnissa valmistumisen jälkeen asuvat Pohjois-Pohjanmaalla vuosina 2000-2021 ammattikorkeakoulututkinnon ja/tai ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneet kotiseutukunnan (18 v.) mukaan



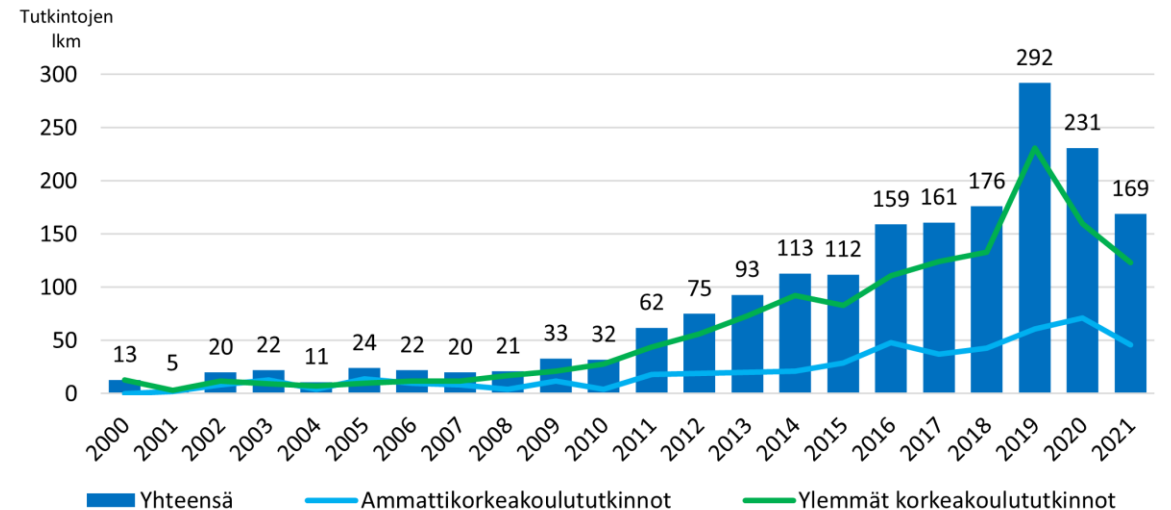
Data: Centria-ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön, Diakonia-ammattikorkeakoulun Oulun yksikön, Oulun ammattikorkeakoulun ja Oulun yliopiston tutkintorekisterit 2000-2021 sekä Digi- ja väestötietoviraston asuinhistoria- ja kotikuntahistoriarekisterit. Aineisto sisältää henkilöt, jolle on merkitty Digi- ja väestötietoviraston kotikuntahistoriarekisteriin kotikunta Suomessa 18-vuotiaana.



Kansainvälisten opiskelijoiden suorittamien tutkintojen määrä on kasvanut

- Kansainvälisiksi opiskelijoiksi luokiteltiin ne henkilöt, joiden tutkintorekisteriin merkitty ensimmäinen kansalaisuus on jokin muu kuin Suomi
- Kansainvälisten opiskelijoiden suorittamien tutkintojen määrä kasvoi ennen koronaviruspandemiaa, erityisesti Oulun yliopistossa: 74 % valmistuneista suoritti ylemmän korkeakoulututkinnon
- Tutkintomäärien kasvu oli voimakkainta ICT-alalla: 36 % valmistuneista suoritti ICT-alan tutkinnon
- Suurin osa (85 %) tutkintoon valmistuneista kansainvälisistä opiskelijoista oli ensimmäisen kansalaisuuden perusteella lähtöisin EU/Schengen-maiden ulkopuolelta

Kansainvälisten opiskelijoiden Pohjois-Pohjanmaalla vuosina 2000–2021 suorittamat ammattikorkeakoulututkinnot ja ylemmät korkeakoulututkinnot valmistumisvuoden mukaan



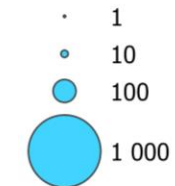
Data: Centria-ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön, Diakonia-ammattikorkeakoulun Oulun yksikön, Oulun ammattikorkeakoulun ja Oulun yliopiston tutkintorekisterit 2000-2021 sekä Digi- ja väestötietoviraston asuinhistoriarekisteri. Aineisto sisältää sellaiset kansainväliset opiskelijat, joiden osalta oli saatavissa Digi- ja väestötietoviraston asuinhistoriarekisteriin perustuvaa asuinpaikkatietoa valmistumisen jälkeiseltä ajalta.



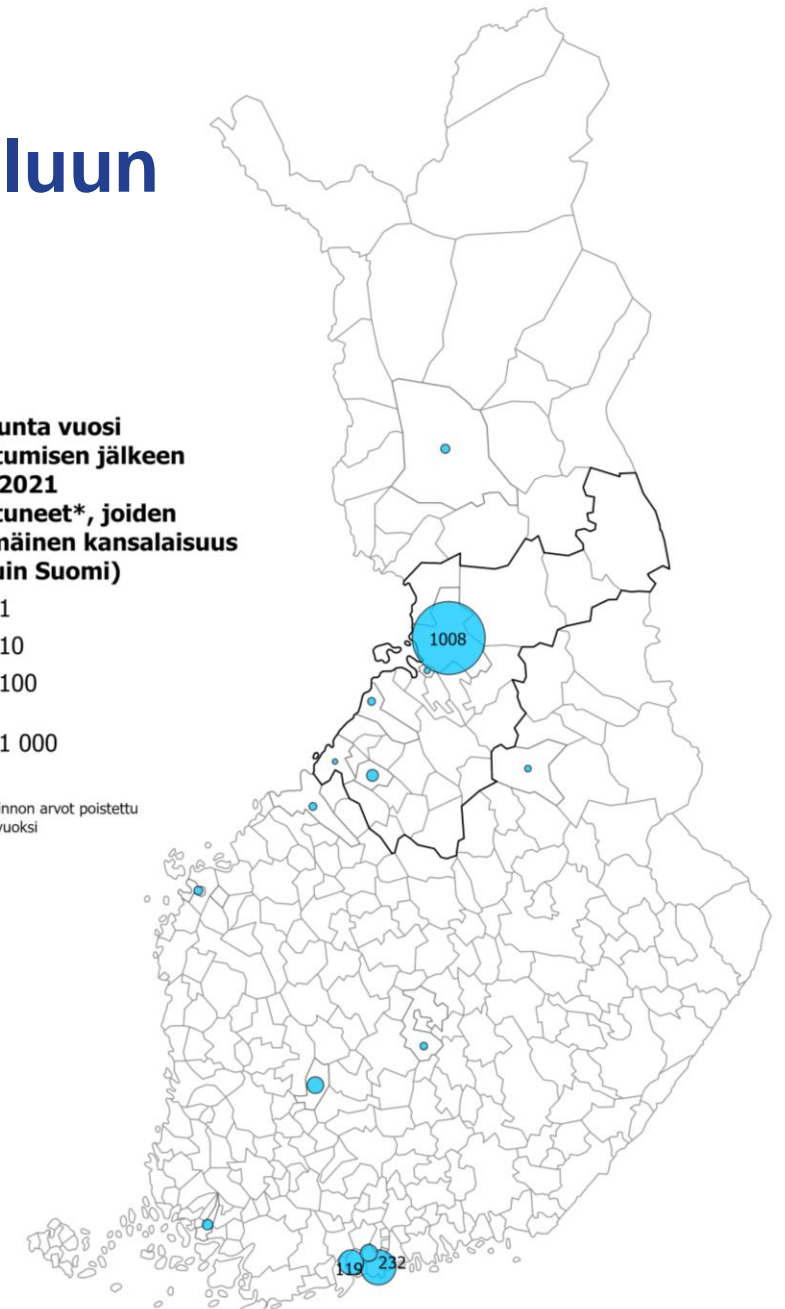
Kansainväliset opiskelijat sijoittuvat valmistumisen jälkeen pääasiassa Ouluun ja pääkaupunkiseudulle

- Yli 90 % kansainvälisistä opiskelijoista asui vuosi valmistumisen jälkeen Suomessa, 58 % Pohjois-Pohjanmaalla – koulutusmaakuntaan jäävien osuus on Suomen kolmanneksi korkein Uudenmaan ja Pirkanmaan jälkeen (Vipunen - opetushallinnon tilastopalvelu)
- Kansainväliset opiskelijat sijoituivat maakunnan sisällä pääasiassa Ouluun
- Oulun seudun ulkopuolelle, muihin Pohjois-Pohjanmaan seutukuntiin sijoittui vain noin 3 % kansainvälisistä opiskelijoista, pääasiassa ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita, joista noin puolet oli valmistunut Centria-ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksiköstä
- Noin kolmasosa kansainvälisistä opiskelijoista asui vuosi valmistumisen jälkeen muualla Suomessa, pääasiassa pääkaupunkiseudulla

Asuinkunta vuosi valmistumisen jälkeen (2000-2021 valmistuneet*, joiden ensimmäinen kansalaisuus muu kuin Suomi)



* Alle 5 tutkinnon arvot poistettu tietosuojan vuoksi



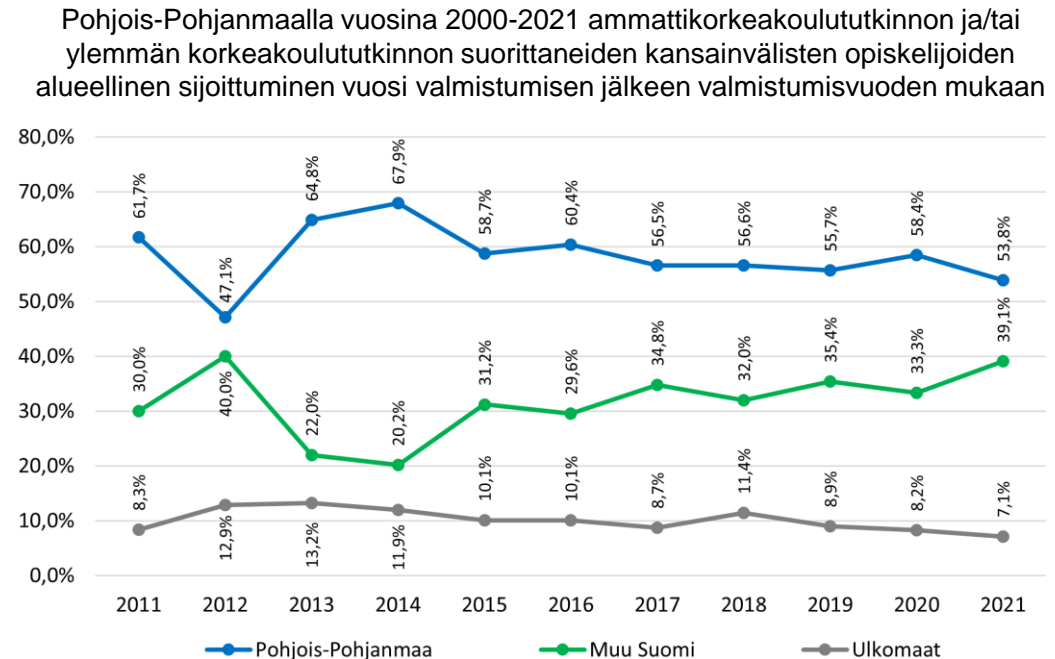
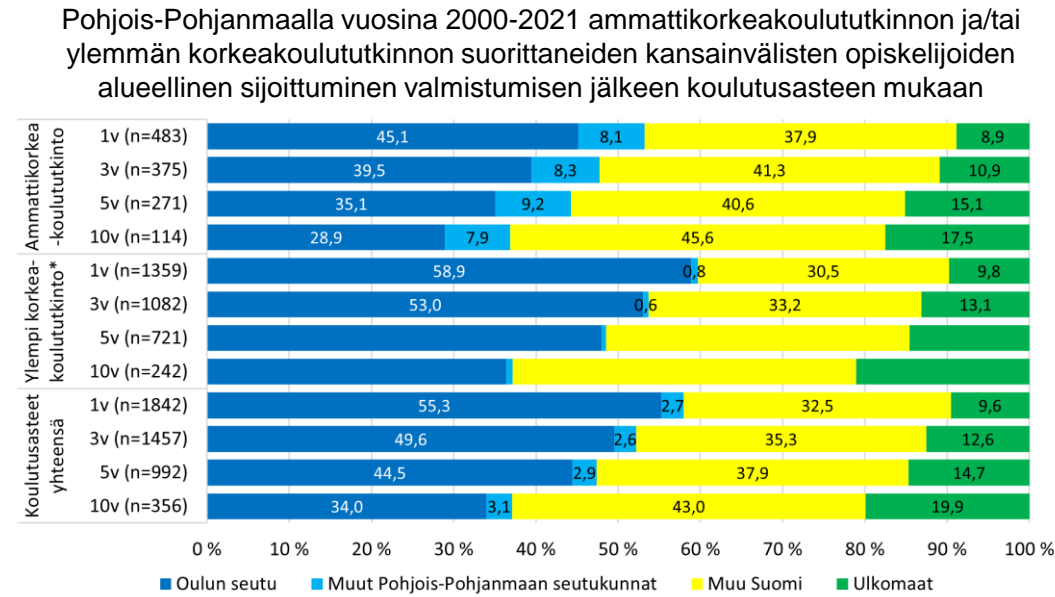
Data: Centria-ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön, Diakonia-ammattikorkeakoulun Oulun yksikön, Oulun ammattikorkeakoulun ja Oulun yliopiston tutkintorekisterit 2000-2021 sekä Digi- ja väestötietoviraston asuin- ja kotikuntahistoriarekisterit.



Pohjois-Pohjanmaan pitovoima kansainvälisten opiskelijoiden suhteen on laskusuunnassa

- Pohjois-Pohjanmaan ulkopuolelle muuttaneiden kansainvälisten opiskelijoiden osuus kasvoi valmistumisesta kuluvan ajan kasvaessa – koulutusmaakunnassa asuvien osuus pysyi silti Suomen kolmanneksi korkeimpana Uudenmaan ja Pirkanmaan jälkeen (Vipunen - opetushallinnon tilastopalvelu)
- Vastavalmistuneiden poismuutot ovat jonkin verran lisääntyneet eli Pohjois-Pohjanmaan pitovoima on ollut laskusuunnassa

Tarvitaan konkreettisia toimenpiteitä, joilla voidaan lisätä Pohjois-Pohjanmaan houkuttelevuutta kansainvälisille opiskelijoille ja edistää kansainvälisten opiskelijoiden sijoittumista ja jäämistä valmistumisen jälkeen Pohjois-Pohjanmaalle, erityisesti Oulun seudun ulkopuolelle



Data: Centria-ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön, Diakonia-ammattikorkeakoulun Oulun yksikön, Oulun ammattikorkeakoulun ja Oulun yliopiston tutkintorekisterit 2000-2021 sekä Digi- ja väestötietoviraston asuinhistoriarekisteri.

Loppuraportti julkaistaan syksyn 2024 aikana
Kerttu Saalasti Instituutin julkaisuja –sarjassa



Lisätietoja:

Niina Kotavaara, projektitutkija, väitöskirjatutkija
Oulun yliopiston Kerttu Saalasti Instituutti, Alueellisen erinomaisuuden tutkimusryhmä
S-posti: niina.kotavaara@oulu.fi
Puhelin: +358505642836